

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Z P R Á V Y Č S K P

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Členský oběžník  
Československého svazu křesťanských pracujících  
Švýcarska

1974 - Prosinec - Číslo 12.

## Č A S V Á N O Č N Í

Čas radosti z radosti, kterou jsme způsobili druhým - ale též čas rozjímání, předsevzetí a plánů.

Mad čím však má dnes rozjímat člověk citlivý k tomu, co se kolem něj děje? Jaká si má dělat předsevzetí ve světě, o němž jaksi ví, že je chorý? Války, revoluce, nevraživosti, nešťastní lidé, uprchlíci všech barev a všech společenských tříd. Marně se pokoušejí "odborníci" odstraňovat napětí ve světě, v němž na jedné straně chybí dobrá vůle a upřímnost - na obou pak stranách většinou jasno o tom, proč člověk vlastně žije a proč má žít právě takhle a ne jinak. Odpovědí na tyto fundamentální a čím dál tím častěji kladené otázky je sice dost ale dnešní lidé, zejména mladí, jím málo věří a ptají se dál.

Jak nazírá tuto situaci křesťanství? Jaká je odpověď vyplývající z jeho zorného úhlu?

Pro křesťana je člověk jednotou duše a těla. Obě tyto jeho podstaty, duchovní i smyslová, mají touhu se realizovat, což znamená rozvíjet se, žít. V časovém vývoji lidstva se však vyskytují období, jejichž atmosféra vede k rozvoji jen jedné z těchto podstat, nechávajíc druhou neukojenou. Často si člověk tuto skutečnost neuvědomuje, poněvadž se podrobuje zvykovému pořádku svého prostředí celkem automaticky. Zdá se, že naše doba je chorá právě takovou jednostranností. Není to v dějinách lidstva poprvé, a asi ani naposledy. V našem případě již po několik staletí se v t. zv. západním kulturním prostoru vyvíjí lidská složka smyslová na úkor duchovní. Lidské společnosti se tak postupně staly nejvyšší hodnoutou věci hmotné a takové, které uspokojují smysly - a vztahy duchovní, zejména vztah k Bohu, jsou pěstovány jakoby jenom na okraji, buď jako residuum časů dřívějších nebo jako zajímavá zvláštnost. A přece i tělo i duše lidská existují jenom z úradku Boha jako nejvyšší hodnoty, z níž jsou všechny ostatní teprve odvozeny. Tento stav nepřirozené rovnováhy se zobrazuje ve všech společenských jevech, které nás dnes tolik znepokojují.

Není snad vhodnější doby k zamyšlení nad těmito problémy nežli je doba Vánoc, svátků radosti - a bliženecké lásky.



Z P R Á V Y Z Č S K P

- oo DR. PAPÁNEK V CURYCHU. Besedu se vzácným hostem uspořádal náš ČSKP spolu se Svazem spolků 15. listopadu v sále Caritas. Bývalý československý diplomat, do komunistického puče 1948 zástupce ČSR v OSN, dnes ředitel Amerického fondu pro čsl. uprchlíky a přední exilový politik byl zahrnut otázkami ze všech možných oborů exilové, americké a světové politické problematiky. Některé z jeho odpovědí byl zejména závažné, ba poučné. Velmi pozitivně se rozhovořil o USA, které prohlásil za veliký reservoár dobré vůle, v němž různé neshody a excesy nemají zdaleka takový význam, jaký jsme si jím my v Evropě navykli přičítat. Pokud jde o vztah Čechů a Slováků varoval před pěstováním averzí, které narušují všechnu exilovou práci a jsou vlastně nelogické mezi národy, které jsou si tak výjimečně blízké. Vše co narušuje československou jednotu slouží těm, kteří se snaží naše národy rozdělovat, aby jim mohli lépe vládnout. Užitečné byly informace Dr. Papánka o jím řízeném Americkém fondu a podmínkách pro usídlování krajanů v zámoří. Vzpomínky na léta exilu měly místy ráz osobní. V průběhu besedy bylo několikrát připomenuto, že se krajané řišli Dr. Papánka nejenom vyptávat, ale také projevit úctu - zejména za horké dny v r. 1948, kdy na půdě OSN statečně bojoval proti uznání komunistické diktatury.
- oo Poslední den v listopadu 30. 11. uspořádala naše Studijní skupina jednodenní SALE ECONOMICKE SYMPOSIUM. Naplněný sál Curyšské CARITAS svědčil o velkém zájmu krajanů o problémy národního hospodářství. Přednášeli a na otázky odpovídali: Dr. J. apoun lic. Doc. St. allen- Rozbor příčin a následků současné světové hospodářské situace;/ Ing. F. Pinďák-Rotterdam- Cíle metody ekonomiky komunistického výchoďu;/ Dr. B. Gruber-Bern- Konfrontace zájmů zaměstnanců se současnou hospodářskou situací;/ Dr. L. Paukertová-Ženeva- Hospodářsko-politická působnost OSN a jejích odborných útvarů/. Dr. Gruber, ústřední tajemník našeho ČNG, hovořil německy-ostatní referáty byly předneseny česky. Symposium vedl náš Ing. Husák. Podle hlasů účastníků to byla užitečná akce. Texty referátů a souhrny diskusí budou vydány tiskem.
- oo Otvorenie ČESKOSLOVENSKEHO KLUBU vo farnej budove St. Ulrich vo Winterthure. Dňa 22. Novembra sa k nemu zišli krajanovia skoro z celého Svajčiarska. Slavnosť začala omšou, po ktorej sa krajanovia stretli na spoločenskom večere-Katarinskej zábave. Veľmi priateľské posedenie otvoril dp. P. Šimčík, duchovný správca katolíckej misie, pod ktorej patronátom bol KLUB vybudovaný-za vydatnej pomoci četných krajanov z Winterthuru a za podpory miestnej skupiny nášho ČSKP.
- oo Při průzkumu veřejného mínění provedeném ve Švýcarsku koncem října, odpovědělo jen 56% resp. 63% tázaných, že považují své místo v zaměstnání za jisté. Strašák nezaměstnanosti se nadouvá. Přesto je proti ní ve Švýcarsku pojištěna jen šestina pracujících obyvatel. Mezi nepojištěnými pěti šestinami by neměli být naši krajané. Švýcarská CARITAS nás upozornila, abychom vyzvali zejména všechny naše členy, aby se dali pro případ nezaměstnanosti pojistit a nespolehalí na to, že jim udělený politický azyl zajistí za všech okolností i dobré zaměstnání. Pojistit se je možné přímo prostřednictvím našeho svazu. Premie činí necelé 2 SFr měsíčně-denní dávky v nezaměstnanosti 40 až 60 SFr! Vysvětlujte význam tohoto pojištění též ostatním krajanům-nečlenům.



CO DALY NA ŠE ZEMĚ SVĚTU

ROK ČESKÉ HUDBY.

Letošního roku jsme byli svědky řady jubileí význačných tvůrčích osobností, které proslavily jméno české hudby. Celá plejáda v. ročí začíná vzpomínkou na narození Bedřicha Smetany, zakladatele moderní české hudby a pokračuje smutným výročím skonu druhého velikána Antonína Dvořáka. K nim se důstojně řadí Leoš Janáček a pak mladší J. Suk s Oscarem Nedbalem, Zdeněk Fibich, J. B. Foerster, Vítězslav Novák, Otakar O. strčil, Bohuslav Martinů; rovněž Otakar Ševčík, hudební hauslový pedagog světového formátu. Vzpomínky uzavírá letošní jubileum České filharmonie. Evropské hnutí národního probuzení, které vyvolalo českých zemích v 19. století rychlý rozkvět národní literatury, vědy a výtvarného umění, zapůsobilo přímo mohutně také na tehdejší českou hudební tvorbu. O to, že se česká hudba té doby nedostala do kulturní izolace, ale uchovala si světovou úroveň, které se pohybovala již v 18. století, o to mají zásluhu právě jmenovaní její tvůrcové. Vzpomenme alespoň těch tří nejvýšejších.

Především Bedřich Smetana / 1834-1884/. V díle i v životě je to duch směřující ke klasickému řádu, spojující klasickou techniku s horoucím vzletem svých hudebních myšlenek. Je příkladem umělce syntetisujícího Beethovenův přesný tektonický řád a Mozartovu jasnou a reálnou techniku s inspiračním bohatstvím Chopinovým a Lisztovým. V díle těchto 4 mistrů jsou kořeny Smetanova umění a odtud roste jeho samostatný, osobitý hudební projev.

Smetanovo jméno je ve světě spojeno s geniální komickou operou "Prodaná nevěsta". Je to vzácný dar českého mistra kulturnímu světu, který se šťastně druží k Mozartově "Figarově svadbě". Promítnutí lidového ducha a geniální svěží inspirace suverénní skladatelskou technikou do dokonalých forem, v tom je čistě umělecký přínos Prodané nevěsty. Smetanův poměr k lidové hudbě vyjadřuje především užití polky, lidového tance, jak v uvedené opeře tak v klavírních skladbách. Na základě rytmické struktury lidové polky vytvořil Smetana nový typ polky umělé; totéž provedl s lidovým tancem furiantem. Jeho poměr k lidovým tancům je obdobný jako Chopinův k mazurce, poloneze a valčíku. Je povýšením lidových tanečních forem do sfér umělé hudby s vyšší kompoziční stavebností. Jeho vztah k lidovému tanci je dokumentován v klavírním díle "České tance", které stojí technicky na vrcholu tehdejší klavírní tvorby a inspiračně přerůstá okruh lidového tance.

Smetana se ve své operní tvorbě přidržuje Wagnerovy metody "leitmotivu"-charakterizujícího motivu. Jinak je však jeho opera zcela odlišná od Wagnerovy. Náš umělec do ní vnáší nového ducha, nepodléhá opeře italské ani mechanickému symbolismu wagnerovského motivu. Pro Smetanu jako pro Beethvena je motiv stavebním kamenem, z něhož a nad nímž buduje pevnou stavbu nesenou inspiračním vzletem. Jeho opery Dalibor, Dvě vdovy, ubička, Tajemství a Čertova stěna vynikají ve světové tvorbě jednu z jejích nejbohatších cest. Světoznámé operní dílo "Libuše" vytvořil v posvátném a téměř prorockém zaujetí pro krásu a budoucnost svého národa. Druhé jednání této opery patří k nejvyšším hudebně-dramatickým projevům evropské hudby 19. věku. Stejný je význam Smetanův v symfonické hudbě. Jda po stopách svého velkého přítele Fr. Liszta, byl tvůrcem symfonických básní zcela svébytných. Ve svých prvních třech symfonických básních - Richard III., Valdštýnův tábor, Hakon Jarl - se přidržel Lisztovy formy



symfonické básně i s jejími formovými nedokonalostmi. V dalším svém díle Smetana rozřešil osobitě problém formy symfonické básně. Staví ji zde po zákonech přísně symfonických jako ucelenou symfonickou skladbu. Cyklus "Má Vlast" působí monumentální celistvostí šesti hudebních architektur, naplněných jarým a svěžím hudebním bohatstvím. V tomto díle, stejně jako v Libuši a Daliboru, je jednotící myšlenkou idea českého národa, jeho slavná minulost, krásná přítomnost a prorocky pevná víra v jeho nadějnou budoucnost.

Svémi posledními díly Smetana přešel dobu a lze téměř říci, že jimi do určité míry předznamenal hudební vývoj ve 20. století. Jsou plná nových výbojů harmonických i melodických; druhé kvarteto d-moll, symfonická básně "Pražský karneval" a nedokončená opera Viola. Celých posledních desítek let svého života byl Smetana hluchý. Přesto právě v této době vytvořil nebo dotvořil své skladby hudebně nejdokonalejší a nejvroucnější. Tento jeho tvůrčí život ve stavu naprosté a bolestné hluchoty patří k příkladům skutečného životního hrdinství. Tím více, že v něm vznikala díla plná radosti a optimismu.

Antonín Dvořák /1841-1904/ je druhý genius moderní české hudby. Byla doba, kdy byla česká hudba v zahraničí reprezentována jedinečně Dvořákem. On to byl, který osobně navázal umělecké styky s cizincem. Zájezdy do Anglie/9x/ a pobytem ve Spoj. Státech amerických. Podporou zvláště Hanslicka a pak především Brahmsa proniklo jeho dílo do ostatního kulturního světa nepoměrně rychleji a více než Smetanovo. Hudební činnost Dvořákova je neobyčejně plodná. Jako skladatel věnoval své tvůrčí úsilí skladbám operním, symfonickým a duchovním. Složil celkem 10 oper, které mají sice stylové nedůslednosti, ale jsou bohaté na hudební myšlenky. Nejzdařilejší z nich je "Rusalka" v níž mistr geniálně zachytil poesii lesní pohádky. Dílo toto, též z jeho oper, nejúspěšněji proniklo do ciziny. Dvořákovu typu nejlépe vyhovovaly klasické hudební formy. Jeho spontánnost jej odváděla od budovatelství typu Smetanova. V dalším úseku své hudební tvorby se nejbezprostředněji podává v komorní hudbě, ve smyčcových kvartetech a symfoniích, vedle tanců, zejména "Slovanských", kde vyzpíval se strhujícím tem peramentem lidovou muzikantskou duši. Naproti tomu hluboká lidová zbožnost zní z adagií jeho symfonií, jímajících svou širokou koncepcí melodickou. Dvořák složil 9 symfonií. Světové slávy získala zejména poslední "Z nového světa".

Triumfy v Anglii slavil Dvořák svými oratorii/Stabat Mater-Svatební košile-Svatá Ludmila/. Přidrží se v nich formou tradiční předlohy Handlovy; jeho hudební mluva se odvrací od Wagnerova pathosu ke klasicizmu. Jako pedagog, resp. jako profesor pražské konservatoře měl Dvořák řadu odchovců. Jeho žáky byli Josef Suk, O. Nedbal, R. Karel, V. Talich a jiní. Ve Dvořákově hudbě promlouvá k nám spontánní melodičnost. Tato melodičnost byla přírodní posila, která měnila vnější popud v jeho nitru v hudbu. V tom je jeho přínos světové hudební tvorbě.

Smetana i Dvořák, každý po svém, zakládají doma moderní českou školu, která silou své osobitosti si úspěšně razila cestu do světa. Třetí, který se svým tvůrčím geniem druží k oběma uvedeným je Leoš Janáček /1854-1928/.

Celý zjev Janáčekův je zcela mimořádný u nás i v měřítku světovém. Dlouho byl nechápan-protože přešel hudební vývoj doby o celou generaci.



V české hudbě znamená zjev nově orientovaný. Je to prvek moravský, přesněji prvek dialektu kmene lašského ze severovýchodní Moravy. Charakter lašský, strohá energie spojená s prudkou citlivostí, se v Janáčkově projevil zvláště výrazně. Až dosud česká hudba, i moderní česká hudba představovaná hlavně Smetanou a Dvořákem, reagovala na hudební a kulturní proudy západoevropské. Janáčkův tvůrčí talent je obrácen diametrálně opačně; zejména v údobí tvůrčí ztráty uplatňuje prvek v české hudbě se dosud výrazně neobjevivší. Orientuje se jednak k rodnému kraji a zadruhé směrem na východ k hudbě a kultuře ruské. Je nejvzdělanější folklorista z našich skladatelů; osvojil si podrobně znalost lidové hudby, slova i lidového života. Vyšel z teorie, že v lidové řeči je základ zpěvnosti lidu. Odposlouchává z mluvené řeči melodický spád a z tohoto po svém vyvozuje svůj typ vokální melodie, založené na nové výraznosti. Druhým jeho zdrojem je ruská hudba - Borodin, Rimskij-Korsakov a nejvíce Musorgskij. Vycházeje z těchto zdrojů vytvořil po svém osobitou techniku skladatelskou. "Janáčkovský" výraz. Jeho práce s motivem je nová; je nezvykle úsečná a britká. Je to zcela osobitá metoda, která na hudební motiv pohlíží jako na hudební útvar, do něhož je soustředěna celá hudební realita. Janáčka lze označit za prvního představitele hudebního realismu, jež dal najevo skladbou opery "Káťa Kabanová" a nedokončenými pokusy o opery "Anna Karenina" a "Živá mrtvola" na náměty Tolstého.

Janáček je zjev dramatický. Světové hudbě dává nové pojetí hudební dramatickosti, opouští dramatickou stylizaci a dramatickou symboliku romantickou. Vě své operě "Její Pastorkyňa" - Jenůfa s odvahou vytváří typ realistické opery, v níž intuitivně prudké zachycení dramatické situace je mu hlavním problémem. Toto dílo vášnivého a koncentrovaného lyrismu si získalo kulturní svět v době, kdy operní tvorba zabředla do verdiovského a wagnerovského epigonství. Totéž zdravé a bezprostřední cítění dramatické přináší ve svých dalších dílech, která pronikla na světové scény a koncertní podia. "Káťa Kabanová, Liška Bystrouška, Šakropalas, Z mrtvého domu, Symfonieta Taras Bulba."

Český sborový zpěv a sborová skladba patří k zvláštnostem evropské kultury. Janáček vnikl i do tohoto hudebního oboru svým prudkým temperamentem a jeho přínos je specifický. Jeho mužské sbory na slova básníka Petra Bezruče přinášejí dobově nezvyklé, dramaticky zindividualisované hlasy a vytríbenou deklamační výraznost.

aryčka Magdonova, Kantor Halfar, Sedmdesát tisíc. Sbor Potulný šílence byl komponován na slova Rabin dranátha Thákura. Z chrámových skladeb pronikla do ciziny "Glagolská mše", dílo plné geniálního vruchu.

Janáček předstihl daleko svou dobu. Snad ani dnes není ještě plně exploatován. Representantem české moderní hudby se stal zejména vystoupením na mezinárodních festivalech pro soudobou hudbu v Sieně a ve Frankfurtu n.M., a provedením svých děl v Berlíně, Vídni, Londýně a New Yorku. V Anglii byla šířitelkou děl Janáčkových paní Rosa Newmarshová. Ve Švýcarsku existuje hudební Společnost Leoše Janáčka.

V.Š.

SLUNCE JE POUHÝ STÍNEM BOHA !

Michelangelo



## Ú V A H Y - D O K U M E N T Y

### TAŽENÍ PROTI HLADU.

#### Tragická bilance.

"Každé ráno za úsvitu projíždí ulicemi Dháky vůz, na který členové zdravotnické služby nakládají mrtvoly. Jednou je mrtvých těl třicet, jindy dvacet, další den třeba zase čtyřicet... Ve většině případů jde o děti, které zemřely hladu..." Taklíčí situaci v bangladešském hlavním městě jistý západoněmecký novinář. Sousední Indie na tom není lépe, spíše naopak: má nyní sice svou atomovou bombu, ale Indové umírají po statisících, protože obohaceným uranem nelze živit chudé obyvatele subkontinentu. Hlad řádí též v keňské stepi Marsabit, na milion lidí je bezprostředně ohroženo v jižní Etiopii, další miliony v zemích jižně od Sahary, postižených katastrofálním suchem. Sedm z deseti dětí v severovýchodní Brazílii umírá dříve, než dosáhne věku pěti let: podvýživa. Na 100.000 dětí zemře v Mexiku: podvýživa. Další umírají v Hondurasu, kde nedávný uragán "Fifi" zničil všechnu úrodu a ztížil zásobovací situaci: hlad. Podle FAO má na 500 mil. obyvatel naší planety hlad, další stovky milionů trpí chronickou podvýživou nebo následky jednostranné stravy. Ale dost té smutné statistiky! Jakoby se příroda spikla proti lidem - pronásleduje je oběma extremy počasí, dlouhotrvajícími suchy a katastrofálními záplavami. Ale nejen příroda, i lidé jsou vinni za špatné hospodářství, vyčerpáním půdy, zlou hospodářskou a sociální situací v málo vyvinutých státech; olejová krise a inflace nejsou na posledním místě.

#### Sytý hladovému nevěří.

Hladomor! Metla stará jako lidstvo samo. Sedm hušených krav a sedm prázdných klasů straší obyvatele modré planety. I v technickém dvacátém století, kdy za sebe necháme pracovat elektronické mozky a "saháme po hvězdách", abychom to řekli slovy W. von Brauna, ale kdy nemáme čím živit své bližní v méně rozvinutých zemích. Statisticky se zjistilo, že spotřeba potravin, zejména obilí a masa, stále stoupá v průmyslově vyspělých státech a naopak klesá v chudých dílech světa. Někde se lidé přecpávají a urychlují tak příchod mrtvičky, nehledě už ke "starostem" o "linii", jinde chodí děti spat se svíravou bolestí v žaludku a rodiče si lámou hlavu, jakým způsobem příští den ošidí poloprázdné útroby... Jinde se pořádají bankety, večírky, koktejly: jeden účastník presidentské večeře v Bílém domě stojí Washington kolem 1000 dolarů, tedy tolik, s čím musí vyjít - při dnešní konzumaci - třeba obyvatel Horní Volty čtvrt století /40 dolarů ročního důchodu na hlavu/! Tohle už není příkop. To je přehluboká propast, která se, žel, stále více prohlubuje. V r. 1975 tu bude dalších 72 mil. úst - půjde-li totiž populační exploze takhle dál. Přepočteno na obilí, bude třeba 30 mil. tun navíc. Letos však klesly světové zásoby zrna na nejnižší úroveň za posledních dvacet let. A s nedostatkem stoupaly ceny: soja podražila dvakrát, kukuřice a pšenice třikrát jen za uplynulá dvě léta! Čína prohlásila, že je soběstačná a uživí svých 800 mil. duší, ale naproti tomu Jižní Korea, Thajsko, Barma/kdysi největší vývozce rýže/, Filipíny, Kambodža a částečně i Japonsko se staly dovozci obilí. A také Sovětský svaz.



Někdejší "sýpka Evropy" neuživí své vlastní obyvatele.

Kdysi, za cara, patřilo Rusko spolu s USA, Knaďou, Austrálií, Argentinou, Francií a Jižní Afrikou mezi největší vývozce obilí. Sovětské Rusko, po půl století "úspěchů" kolektivizace musí nyní každoročně dovážet něco kolem 20 mil. tun, více, než požadují Indie a Bangladéš dohromady, aby mohly čelit hladomoru. Sovětské vedení v posledních letech nemělo na vybranou a muselo se obrátit na kapitalisty. Letos si USA vymínily podmínku, že sovětské úřady za to odstraní emigrační bariery pro občany židovského původu. Transakce nebyla snadná a má pochybný význam: prodat obilí prostě jen za to, že signatář Charty OSN jednoduše slíbí plnit jedno ze základních lidských práv! Pak ovšem obilí musí sehrát úlohu taktické zbraně a nátlakového prostředku. Dodávka amerického zrna má dvojí aspekt: zlepší/snad/zásobovací situaci sovětského občana, který ještě v r. 1974 musí stát frontu na mouku a na chléb, ale na druhé straně dovoluje vládě v Moskvě ušetřit na investicích do zemědělství a vrhnout prostředky na zbrojní průmysl, na výrobu tanků pro Egypt nebo Syrii, anebo na poplnění kosmického závodu. Lze se pak divit, že A. Amalrik říká: "Sovětské rakety dosáhly Venuše, a brambory ve vesnici, kde žijí, se sklízají ručně"!

PO CARACASU A BUKUREŠTI - ŘÍM.

Nedávné římské gremium o výživě bylo jednou z nejvýznamnějších konferencí, které kdy OSN svolalo. Konference trvala 12 dní a účastnilo se jí na 1000 delegátů a stejný počet pozorovatelů z více než 120 států. Jednání se neobešlo bez dlouhých tahanic mezi výrobci obilí, producenty nafty a chudými zeměmi, a také ne bez obligátních srážek Arabové-Izrael a SSSR-Čína, které měly společné se vším možným, jen ne s problémem hladu. Na konferenci se schválilo přes dvacet rezolucí a delegace se dohodly na vytvoření Světové rady o výživě, orgánu na ministerské úrovni, který bude určovat a koordinovat strategii světového tažení proti hladu. Jiným pozitivním závěrem je ustavení světových zásob potravin, které mají dotovat bohaté státy deseti miliony tun obilí ročně. Nejtěžší břemeno však spočívá na chudých zemích samých: musí zvýšit domácí zemědělskou produkci/a to o 450% v příští dekádě/, s pomocí bohatých mechanizovat své zemědělství, zavádět systémy umělého zavodňování, zintenzivnit boj proti škůdcům a nemocem, užívat umělá hnojiva ke zvýšení výnosu, provádět rozumnou demokratickou politiku. Svět pak musí hledat nové zdroje výživy. Třeba ve světových oceánech, které jsou rezervoárem kaloricky hodnotné potravy pro další miliardy lidí...

Výsledky konference v Římě jsou relativně dobré a povzbuzující. Avšak zdar či nezdar římského schůzování budeme moci posoudit až s odstupem času, až se ukáže-jak to řekl předseda konference - G. Medici - do jaké míry za slovy následovaly činy.

St. A. Kříž

MODERNÍ FYZIKA NÁS NUTNĚ VEDE K BOHU A NE OD NEJ. NIKDO Z VYNÁLEZCŮ ATEIZMU NEBYL PŘÍRODOVĚDCEM. VŠICHNI BYLI JEN FILOZOFY STŘEDNÍ ÚROVNĚ.

A. S. Eddington



## CO CHTĚJÍ KRITIKOVÉ "CIA".

Schopnost některých amerických žurnalistů vytvářet státní aféry nezná pravděpodobně mezí. Po dovršení watergateské aféry vyštváním Nixona z Bílého domu-což se vně Spojených států asi sotva kde setkalo s nadšením-pokračují se svým dosavadním elánem v "investigative journalism"- vyšetřovacím žurnalismu. Od začátku září si vzali na mušku Ustřední zpravodajskou službu CIA, kterou v souvislosti s tím, že prý poskytla finanční podporu odpůrcům Allendeova marxistického režimu v Chile před jeho svržením, napadají, že ve své zahraniční aktivitě zašla příliš daleko. Jsou ve své kritice vydatně podporováni akcemi a informacemi bývalých spolupracovníků CIA a jiných vlivných osobností, kterých všech společným cílem je zavést řadu důkladných vyšetřování proti CIA v Kongresu a uplést pro ní a pro jejího nejvyššího šéfa a státního tajemníka Kissingera provaz. Posuďme kam až mohou tito novodobí mravokárci a inkvizitoři svými požadavky striktního omezení činnosti CIA nebo jejího úplného zrušení zajít, aniž by jako nebezpeční naivkové nebo pošetilí "idealisté" nezačali ohrožovat životní zájmy Spojených států a bezpečnost Západu vůbec.

Americký tisk a veřejnost se o angažovanosti CIA v Chile dozvěděly z kongresních zdrojů od levicového demokratického poslance Harringtona, který zaslal "New York Times" a "Washington Post" dopis, ve kterém je informoval, že od jara probíhají před senátním Podvýborem pro zpravodajskou činnost neveřejná slyšení ředitele CIA Colbyho, při kterých tento vypověděl, že jeho organizace vydala na příkaz Národní rady pro bezpečnost a se souhlasem Nixona v letech 1964-1973 opozici proti Allendeovi 11 milionů dolarů. Tyto informace rozhořčily nejen americké žurnalisty a část americké veřejnosti, ale i poslance Kongresu, kteří prý byli Nixonovou administrací podvedeni. Při dřívějších slyšeních před Kongresem totiž předchozí ředitel CIA Helms a sám Kissinger, jako šéf Národní rady pro bezpečnost, vypověděl, že CIA neměla s pučem proti Allendeovi nic přímo co dělat.

Není to první aféra, do které se nyní CIA dostala. V minulosti se ocitla pod koncentrovanou palbou masových sdělovacích prostředků a před upřenými zraky veřejnosti v květnu 1960, kdy bylo u Sverdlovka sestřeleno špiónážní letadlo U-2, v létě 1961 po fiasku invaze na Kuby, v lednu a v dubnu 1968, kdy severní Korejci zajali špiónážní loď "Pueblo" a sestřelili nad mezinárodními vodami letoun CIA "Constellation" a na podzim 1969, kdy vyšlo najevo, že CIA používala pro své účely "mezinárodní svaz socialistické mládeže".

V současné době jsou veřejně kritizovány a parlamentně "zpovídaný" další dvě zpravodajské služby západních zemí-západoněmecká Bundesnachrichtendienst/BND/ a italská Servizio Informazioni Difesa/SID/.

BND v souvislosti s odhalením východoněmeckého špiona Guillaumeho, jednoho ze tří osobních tajemníků v důsledku toho odstoupivšího spolkového kancléře Brandta. Všichni jsou udiveni, jak tento špión mohl po léta unikat pozornosti špiónážní služby BND a proklouzávat sítěmi kontrašpiónážních úřadů, Bundesamt für Verfassungsschutz, a dostat se "na tělo" samotnému kancléři. Italská SID se dostala do skandálu v souvislosti s veřejným odhalením skutečnosti, že její vedení, jmenovitě její sesazený šéf generál Micheli, zamlčel neúspěšný pokus o neofašistický puč hraběte Borgeše v prosinci 1970, a že tato špiónážní služba shromažďuje informace a vede záznamy o více než 150.000 italských osobnostech a že jich zneužívá pro mezistranické intriky, což je vše cizí jejímu účelu.



Ve všech třech zemích se proto ozývají kritické hlasy na adresu těchto, v jistých akcích pochybyvších zpravodajských služeb. V Americe se k tomu uvádějí důvody morální i praktické; požadavků kritiků je celá stupnice, sahající od paušálního odsouzení jakékoliv zpravodajské činnosti, resp. od jejího požadavku úplného zákazu, až po odsouzení jen určitých praktik, hlavně politiky t.zv. "špinavých triků", od kterých má být upuštěno nebo mají být velmi přísně kontrolovány. Ke kritice žurnalistů, vědců a diplomatů se připojuje stále více poslanců, kteří navíc k tomu, že byli falešně informováni Helmssem a Kissingerem se cítí být blamováni skutečností, že v posledních 20 letech neprošel v Kongresu ani jeden z více než 200 předložených zákonů a rezolucí, týkajících se přísnějšího dozoru nad CIA. Žádají proto důkladnou revisi této organizace s cílem dostat tento "multimiliardový špionážní superkoncern" konečně jednou pod svou legislativní kontrolu, která prý je dnes zcela nepřiměřená, což není bez viny samotných poslanců.

CIA sama disponuje jen ročním rozpočtem zhruba 750 mil. dolarů a asi 16 000 spolupracovníky/z nichž asi 5000 působí v zahraničí/, avšak jako ústřední organizace koordinuje činnost dalších osmi amerických zpravodajských služeb, které společně "sledují nepřítel". Tyto zaměstnávají 150 000 osob a mají roční výdaje 6 miliard dolarů/hlavně a především na výzkum, vývoj, start a provoz "nebeských špiónů"-špionážních družic a letadel/.

Při pohledu na tento veliký, utajený a složitý aparát není nesnadné si uvědomit, že jej asi sotva kdy bude možné dokonale parlamentně kontrolovat a podřídit ideálům demokratického společenského pořádku. Splnění požadavků dnešních kritiků zpravodajských služeb na jejich zrušení nebo učinění "transparentními", t.j. průhlednými, je proto v podstatě nejen nemožné, ale i nesmyslné, neboť by se tak jakékoliv tajné shromažďování informací o možném nepříteli, velmi důležité pro bezpečnost každého státu a pro podporu jeho zahraniční politiky, stalo nemožným nebo ilusorním. Ředitel CIA Colby si je v současné kritické situaci vědom, že jeho organizace stojí před vážným vyšetřováním Kongresu, při kterém se však nemůže dobře bránit, neboť by v takovém případě vzniklo riziko, že přes poslance a veřejnost se i nepřítel dozví informace, za které by jinak byl ochoten vydat velkou sumu peněz. Musí proto obvinění mlčky "inkasovat", není praxí zpravodajských služeb chlubit se dosaženými úspěchy, kterých je podstatně více nežli neúspěchů. Jak situace pro CIA dopadne je třeba vyčkat.

Pro pozorovatele mimo USA je zarážející, že se uvnitř této země trpí zcela volná hra sil, vedoucí až k vypuzení vicepresidenta a presidenta z jejich úřadů, ale vně této země se nestrpí jakákoliv manipulace těch demokratických systémů, které začínají být opatrně řečeno nedemokratické. Někteří idealisté začínají věřit a hlásat, že je splnitelný čistý morální ideál praktikovaný v USA před druhou světovou válkou, tedy před šokem z Pearl Harboru, kde dbaly zásady svého ministra vojenství Stimsona, že "gentleman nečte dopisy druhých". Jiní se domnívají, že lze dosáhnout obojího: být morálně zodpovědnou zemí a zůstat při tom první velmocí v tomto nemorálním světě. To první je ideálem, to druhé nutností. ezi demokratickým společenským pořádkem a organizací typu CIA bude vždy existovat jisté napětí; čas od času vzniknou i krize, když těmito organizacím podběhnou nějaké závady nebo se setkají s neúspěchy, které jsou však nevyhnutelným rizikem každého státu, které tento musí na sebe vzít. Po nabytých zkušenostech je dnes třeba pochopit, že získávání informací o možném nepříteli je nezbytně nutné pro bezpečnost



každého státu a u velmocí že je zejména nutné pro udržení rovnováhy sil ve světě a pro zachování světového míru. Nebezpečí vzniku války není nikdy větší, než když jeden stát je na podkladě nedostatečných nebo chybných informací v nejasnosti o zámyslech a akcích druhého státu a špatně odhadne situaci. Je dobře známo, jakou velkou výhodu znamená v moderní válce okamžik překvapení.

Spojené státy americké, mají-li nadále udržovat bezpečnost svou a svých spojenců, vést dosavadní úspěšnou aktivní zahraniční politiku zažehnavání světových vojenských a politických krizí a zprostředkovávat mezi válečnými stranami, musí se spoléhat na informace získané zpravodajskými službami. Ty jim dávají jistotu, že v dané situaci rozhodují a jednají správně a že problémy vyřeší. Znamená to proto nejen zachování dosavadních tří základních funkcí CIA - /vědecký a technologický výzkum, získávání informací a rozbor těchto informací/, ale i funkce čtvrté, kterou je "pozitivní ovlivňování určitých situací v zahraničí politickými a polovojenskými prostředky", jinak řečeno "podzemní" činnost. Ta je nejvíce trnem v oku kritikům CIA. Požadují zrušení "špinavé politiky" CIA, ti umírněnější aspoň její omezení a přísné reglementování, což vše znamená totéž - zredukování angažovanosti CIA v zahraničí. O to těm nejradikálnějším kritikům v podstatě jde.

I zde je však třeba pochopit, že upuštění od této tajné politiky ovlivňování jistých situací v zahraničí, by nejen negativně zasáhlo získávání tajných zpráv, ale - a to je to hlavní - nechalo americké vládě v její zahraniční politice jen dva krajní prostředky, kterými jsou jen neúčinný diplomatický protest nebo přímé vysazení vojska v krizové oblasti. V zahraniční politice je mezi těmito dvěma prostředky poměrně velká vzdálenost, aspoň teoretická, nazývaná obrazně "šedou zónou", kterou právě vyplňuje "šedá politika" CIA. Ve skutečnosti nelze od sebe čistě oddělit pouhé shromažďování informací a podzemní činnost, jak někteří poslanci v USA požadují. Tyto dvě oblasti zpravodajské činnosti se překrývají, neboť získávání tajných informací nutně přesahuje do aktivní působnosti, když např. zpravodajské kontakty s vyššími politickými osobnostmi v cizí zemi dávají CIA a USA možnost přes tyto osobnosti vykonávat určitý vliv na situaci v těchto zemích. Umožňuje jim to zabránit vzniku nežádoucích změn a krizí nebo tyto v zárodku utlumit, na což pouhé shromažďování informací nestačí. Zažehnání již vzniklé krize vojenskými prostředky je velmi nákladné a zbytečně riskantní a proto nežádoucí.

Nejpádnejším argumentem na obranu CIA je, že druhá strana - a tou je míněn hlavně Sovětský svaz, neboť jen od něj hrozí pro USA skutečné nebezpečí - činí totéž a ještě více. President Ford na své zářijové tiskové konferenci, na které vzal CIA pod ochranu, prohlásil, že je spolehlivě informován o tom, že komunistické země vydávají na zpravodajskou činnost mnohem více než Spojené státy. Tyto diktatury mají vůči západním demokraciím tu velkou výhodu, že ve své špiónážní a podvratné činnosti nepodléhají žádné parlamentní nebo žurnalistické kontrole. Sovětská KGB, nejsilnější složka sovětské tajné bezpečnosti, se zabývá špiónáží a podvratnou aktivitou v zahraničí, kontrašpiónáží a "zajišťováním bezpečnosti" v SSSR, což není nic jiného než úplná tajná kontrola veškerého života v zemi. Její aparát disponuje neznámým rozpočtem a více než 300 000 spolupracovníky ve vojsku, policii, pracovních táborech, ministerstvech, úřadech, závodech a v zahraničí, především u diplomatických zastupitelství. Nikdo si ve Východním bloku nedovolí vznést proti tomuto monstru a mocenskému nástroji komunistické aristokracie, proti jeho "špinavé politice" /nazývané slušně "aktivnyje meroprijatija" / a proti event. zorganizování vojenského přepadu sousední země tu nejmenší kritiku, nechce-li skončit okamžitě za mřížemi.



Věřit, že v době "zmírňování napětí" mezi velmocemi Sověti omezí i svoji špionážní a podvratnou činnost v zahraničí, mohou jen pošetilci. Opak je spíše pravdou. 22 října vystřelili Sověti na oběžnou dráhu kolem země 690tou špionážní družici Kosmos; ročně jich pošlou na "nebeskou špionáž" v průměru kolem 25. Kolem amerických břehů se neustále pohybuje na 30 špionážních lodí, maskovaných jako lodě rybářské. V Západním Německu se oficiálně odhaduje počet prokomunistických vyzvědačů na 20 000, ve Švédsku na 2500. V roce 1973 se před západoněmeckými soudy zodpovíдало za ohrožení vnitřní nebo vnější bezpečnosti země 2 132 osob, v roce 1972 to bylo 1 553 osob. Že se nejedná vždy jen o ledajaké špiony svědčí případ Guillaume.

Boj zpravodajských služeb o lepší informace než má strana protivníkovy pokračuje intenzivně dále. Nové na celé věci nejsou jen metody získávání informací, ale i ta skutečnost, že se špionážní činnost mezi státy nejen toleruje/pokud nenarušuje územní suverenitu dotyčného státu/ nýbrž že probíhá někdy i ve vzájemné shodě nebo dohodě protivníků, jako prý tomu je mezi USA a SSSR na Blízkém východě, kde jako garanti odpoutání vojenských sil válečných stran sledují špionážními družicemi a stratosferickými letouny/SR 71 a MiG 25/ toto "horké" území a provádí prý společné vyhodnocování snímků.

Rozpaky vyvolávají zprávy, že západní vlády dovolují svým obchodníkům bez omezení dodávat levým i pravým diktaturám špionážní techniku, jako jsou odposlouchávací přístroje, analyzátory hlasů a detektory lží. Letos v létě se např. američtí výrobci tohoto "zboží" zúčastnili svými výrobky sovětské výstavy "Krimtehnika 74". Přátelské zpravodajské služby se i vzájemně částečně informují nebo dezinformují, rozšiřují ve světě o protivníkovi falešné a poplašné zprávy. To vše patří do rejstříku zstrašovacíh prostředků velmocí.

Na veřejnosti může vzniknout dojem, že špionáž je jen nebezpečná dětská hra. Jedná se však o velmi vážnou práci, jejímž smyslem je mezi jiným, též zabránit světové nukleární katastrofě. Před touto hrozbou nelze nikdy zavřít oči. Ani tak velká země jako jsou Spojené státy si nemohou dovolit spoléhat se jen na svoji ekonomickou a technologickou vyspělost, vojenskou sílu, diplomacii, kulturní hodnoty a -přiznáno, ne zcela dokonale- svobodu, i když to jsou lepší "zbraně" než Ústřední zpravodajská služba CIA. Nekvalifikovaná kritika proti ní je proto nemístná; je nebezpečnou ranou do vlastního těla Ameriky a celého Západu.

J. Z.

## NÁSILÍ NEBO ZDRAVÝ ROZUM ?

Čtyři izraelsko-arabské války, čtyři arabské vojenské porážky. Tisíce mrtvých, obrovské materiálové ztráty. Ale ta poslední, Yom Kippur, byla pro Araby nejméně citelná: obsahovala stopy vítězství - nemáena myslí ono 8 až 12 kilometrů široké pásmo východně od Suezského průplavu, nýbrž efekt psychologický - překonání strachu a legendy o nezranitelnosti židovského státu. Aniž přestali myslet na válku jako na "konečné řešení", Arabové se po loňském střetnutí chopili mnohem účinnější zbraně, nafty. Embargo, odstupňovaný vývoz ropy a dožádky, spojované s politickými podmínkami, pronikavé zvýšení cen petroleje... jsou akce, rozehrané na všech stupnicích a ve světových dimenzích a přinesly překvapivé výsledky. Svět chce jezdit, mazat, topit, svítit a jak se ukázalo, bez černého zlata se průmyslová civilizace vůbec neobejde.



Konkrétním výsledkem naftové politiky, diplomatické ofenzívy, podporované komunistickým blokem a v neposlední řadě i strachem z teroru, který, opět v planetárním měřítku, rozpoutala komanda palestinských fanatiků, je přijetí OLP do OSN. Důležitou roli sehrála i promyšleně vystupovaná propaganda, která sleduje je jiný cíl: "dokázat", že za všechny hospodářské potíže dnešní doby, za energetickou krizi, za napětí na Blízkém východě a stále uzavřený Suez, za únosy a atentáty... nese odpovědnost Izrael. Tím, že OSN akceptovala de facto palestinskou organizaci a nezakročila proti pokusům vyloučit hebrejský stát, obrátila se de jure zady k zásadám, které se při svém vzniku před třiceti lety zavázala respektovat. Žel, příliš jsme si už zvykli na to, že se světová organizace stává místem, kde se vybíjejí politické a rasové vášně. OSN nebyla schopna v posledních letech vyřešit ani jediný vážnější konflikt ve světě. Nyní ustupuje před hrozbami a násilím. V sázce je existence Izraele. Svět chce jezdit, mazat, topit a svítit... Vrhne přes palubu životní zájmy malého státu, který chce arabsko-komunistický blok mezinárodně izolovat, vyčerpat guerillou a blokádou a nakonec vymazat z mapy? Dovolí tento polivný svět exterminaci rozptýleného národa, jehož zbytky, které unikly Hitlerovým plynovým komorám a Stalinově persekuci, založily s pomocí velmocí, včetně SSSR, stát na úzkém pruhu polopouště? Palestinský problém se měl řešit už tehdy a ne čtvrt století potom. Izraelci a Palestinci mají právo na státní existenci. Ale tu přece nelze budovat jednomu tak, že ji zničíme druhému! V dnešním politickém kontextu a za dané situace omílaný výrok o "právu na domov a vlast" připomíná jednoho temného muže v našich dějinách, který se oháněl stejnou frází: jmenoval se Henlein. Vůbec, leccos nám připomíná tu zlou dobu - tehdy také Západ krok za krokem ustupoval hrozbám... a naše svoboda skončila v nichově. "Neznám žádné Československo", prohlásil jeden z kapitulantů. Západ předhodil malý stát ve střední Evropě Hitlerovi, ale neutlumil tím, naopak povzbudil diktátorův světovládný apetit. Co následovalo, ví dnes každý školák. A kdo nám tehdy pomohl? Nikdo pro nás nehnul ani prstem. Ani SSSR, ten byl v té době zaměstnán paktováním s Berlínem. Ale jeden podstatný rozdíl mezi předválečným Československem a dnešním Izraelem tu přece je: my jsme se nebránili a nechali jsme se obsadit bez odporu - tím jsme usnadnili otevření cesty k 17. listopadu, Terezínu, období teroru po Heydrichově smrti. Izrael na násilí odpovídá silou, jinak to ani nejde. Kdyby nevystřelil ani ránu, tak jako čs. armáda v letech 1939 a 1948 a 1968, už by nebyl: v plném dvacátém století byli bychom svědky nové diaspory. Je Izrael po té tirádě na Valném shromáždění OSN opravdu samotný? Zdaleka ne. Převládá většina států, která hlasovala pro Arafata, to udělala kvůli naftě a ne z lásky k Arabům či ze soucitu k palestinským bezdomovcům. Za hebrejským státem stojí většina západní veřejnosti, početná a rozvětvená židovská obec a pak veřejné mínění právě těch zemí, jejichž oficiální představitelé Arafatovi horlivě tleskali - zemí ve východní Evropě. Čechoslováci, Maďaři, Poláci... jsou s Izraelem nejen proto, že jejich vlády jsou pro Araby, ale proto, že na své vlastní kůži zkoušejí příkoří a znají agonii rdoušené svobody. Židy můžeme a nemusíme mít rádi. Ale tady nejde o sympatie či antipatie, nýbrž o princip. Na Blízkém východě leží odpověď na otázku, zda se náš svět stane prostorem pro násilí a beztrestným rejdištěm fanatických záškodníků všeho druhu, živnou půdou pro diktaturu, anebo zda se tam obhájí zdravý rozum a zásady demokratického zřízení.

S.M. Kříž



### MRTVÉ STÍNY V EXILU.

Pražské nakladatelství Magnet vydalo koncem července publikaci pod názvem Spolek mrtvých stínů, jejíž údajný autor je Petr Bednář. Je to vlastně pamflet, snůška různých informací a klepů z prostředí československé emigrace. Hrdina příběhu Karel Marek je Ervin Marák, pocházející ze slapanic u Brna, který se vrátil, stejně jako těsně před tím Ing. Tačovský, na amnestii před koncem minulého roku. Ovšem faktem je, že oni ~~ani~~ nejsou sami, kteří ministerstvu vnitra dodávali zprávy o emigraci. V emigraci musí být další osoby, které dodávaly a zajistě i dále dodávají tyto zprávy za více či méně tučnou odměnu. V poslední době se též rozšířila v emigraci záplava anonymních dopisů, zřejmě inspirovaná pražským vnitrem, která má za úkol diskreditovat exilové pracovníky a vnášet mezi emigraci neklid.

Podle zprávy časopisu Kurier byla ve Svídnici /Schweidnitz/ zřízena společná centrála zemí východního bloku, která je v rukou sovětské KGB. U kolem jejím je odhalovat únikové cesty z východních zemí na západ. Z Dánska z Kodaně/byl-dle sdělení časopisu Der Spiegel-tajně unesen vedoucí bulharské sociálně demokratické strany v exilu a hlava exilových Bulharů Boris Arsoff Illief, 59 letý pracovník, který utekl v r. 1970 na západ. Jakou cestu k únosu použili bulharští pracovníci tajné policie, dosud známo není. Po násilném návratu do Bulharska byl Illief odsouzen městským soudem v Sofii k 15 letům těžkého žaláře jako politický zločinec.

Vídeňský Kurier k tomu dodává, že bylo mezi šéfy tajné a bezpečnostní služby států východní Evropy ve Varšavě je náno o boji proti emigraci. Jednání byl účasten i pozorovatel jugoslávský, který jménem Jugoslaviie přislíbil, že nebude žádnému uprchlíkovi z NDR, ČSSR, Polka a Maďarska poskytnut v Jugoslavii asyl a že uprchlíci budou uvedením státům vydáni zpět. Ve Zprávách ČSKP jsme o tom přinesli již dříve zprávu. Pražská ústředna p.o. desinformace posílá též různé provokační oběžníky na některá emigrantská ústředí a to právě z Curychu. Jeden z nich dostala i nezávislá FIC, News Agency v Londýně, kterou vede J. Josten.

Konečně podotýkáme, že československý zákon č. 102/71 Sb. příkazuje, aby osoba, dlící v cizině a stýkající se s cizincem, měla souhlas organizace či příslušného orgánu. Pokud nebylo možno vyžádat si předchozí souhlas, je třeba si vyžádat souhlas dodatečný/§ 1, 2, 3, a 14 zák./Na základě tohoto zákona jsou někteří z návštěvníků vyzýváni, po návratu do Československa, aby do 7 dnů podali příslušnou písemnou zprávu o pobytu v zahraničí. Pražské ministerstvo vnitra používá každé příležitosti a nelituje peněžních obnosů na zdiskreditování emigrace a na anonymní, či neanonymní, pomlouvání exilových pracovníků. Proto je třeba zvýšené opatrnosti při exilové práci, zvláště při styku s osobami, jejichž minulost není známa.

B.H.

- oo DEUTSCHES INSTITUT FUER WIRTSCHAFTSFORSCHUNG (DIW) t.j. Nemecký ustav pro hospodarsky vyzkum je "mirne optimisticky" pokud jde o rok 1975. Nepocita s recesi - ani v BRD ani v ostatnim svete. Stagnace se pry da prekonat i bez zvlastnich konjunkturnich injekci a investicnich premii - ovsem jen za predpokladu, ze mzdy nestoupnou vice nezli o 9%!!



- oo LUDEK PACHMAN vede v tisku Spolkové republiky boj proti levicovým intelektuálům, typu Böll, Grass, Marcuse, Sartre, kteří pomáhají vytvářet atmosféru sympatizující s terorem všech druhů a stupňů. V "Berliner Morgenpost" připomíná, že na př. Sartre se zdráhal vyslovit soustrast rodině nedávno teroristy zavražděného Dr. von Drenkmanna a na druhé straně nešetřil slovy útěchy a povzbuzení na adresu podněcovatelů tohoto odpuzujícího činu. Ideologie, o kterou se nemalá část této "elity" opírá, je dnes 125 let stará a za tu dobu přinesla zkázu a zklamání všude, kde se jí podařilo jejím neblahým stoupencům realizovat.
- oo JEŠTĚ K PROBLÉMU CIZINCŮ VE ŠVÝCARSKU. Třetí iniciativa Oehenova byla, jak je všem známo, zamítnuta. A to dokonce dvoutřetinovou většinou. 1,689.870 hlasů bylo proti a 878.739 pro. Velmi rozsáhle o tom psal zvláště cizí tisk, a to španělský a pochopitelně italský. Španělské noviny poznamenaly, že by Švýcarsko ztratilo na sociálním pojištění asi 1 miliardu ročně v případě přijetí iniciativy. Radostně přijaly též zprávu liberální noviny "Le Quotidien de Paris". Dle jejich sdělení ta třetíina, která hlasovala pro přijetí, neviděla, že by přijetí iniciativy vedlo k hospodářské sebevraždě Švýcarska. List Springerova koncernu "Berliner Zeitung" poznamenává, že referendum je vítězství politického rozumu. "Svenska Dagbladet" píše, že ve Švýcarsku zvítězil zdravý lidský rozum. Vídeňská "Presse" se domnívá, že se jedná hlavně o zdravý hospodářský rozum.
- Nám jde nyní o to, jak dopadne příští čtvrtá iniciativa, podaná Dr. Schwarzenbachem, podložená 53.000 podpisy. Pro nás je ovšem ulehčením, že tato iniciativa výslovně vyjímá politické uprchlíky, což znamená, že při jejím přijetí by byl poprvé tento terminus technicus-političtí uprchlíci-zakotven též v ústavě. Tím by se dávala ústavní ochrana poskytnutého asyly. Čeká nás ovšem i další samostatná parlamentní iniciativa Wernera Reicha z února 1974 a nová iniciativa Národní akce podaná v březnu. Tato iniciativa chce smezit nová švýcarská občanství nejvýše na počet 4000 ročně, pokud počet obyvatelů přesahuje pět a půl milionů. Znamená to polovinu z dnešní praxe udělených občanství ročně. A potom též iniciativa KAB, která je pro cizince velmi kladná.
- oo Švýcarská akce pro sebeurčovací právo všech národů společně se Svazem maďarských spolků pořádala dne 8. listopadu v Curyšském hotelu Sv. Gotthard diskusi a přednášku o lidských právech. Na programu byl uvítací projev presidenta švýcarské akce Ernsta Borera a Dr. von Fay-Halasz, zahraničně politický mluvčí Maďarů. Nejdůležitějším bodem schůze byla přednáška profesora Dr. Wernera Kägiho z curyšské univerzity. Profesor Kägi nastínil situaci při jednání na konferencích o bezpečnosti a mírové spolupráci v Helsinkách a v Ženevě. Lidem jde nejen o mír, ale též o spravedlnost. Náš starý evropský kontinent je vážně ohrožen. V Evropě není a nebude žádná jistota ani bezpečnost bez zabezpečení lidských práv. Je jisto, že Kreml se sice od r. 1945 pokouší stále podávat návrhy na kolektivní bezpečnost, ale sám ihned či později podobné návrhy uvede do slepé uličky. Dnes, kdy sovětská velmoc je největší vojenskou velmocí světa, je otázka, jak a zda návrhy, jež podává sám, nebo o nichž diskutuje, pokládá za vážné a opravdové. Je sice do určité míry pravda, že v satelitech a i v sovětech samotných počíná t.zv. liberalisace ovšem moskevského druhu, při čemž taktika zástupců sovětů se denně mění, ale konečný cíl zůstává - ovládnutí světa. Lidská práva jsou ohrožena na celém světě psychickou inflací. Bud na konferenci se bude skutečně jednat o lidská práva, nebo bude "zacementováno" všechno to, co se dnes děje na východě Evropy - doložil profesor Dr. Kägi.



- oo Švýcarsko přistoupilo k evropské konvenci na ochranu lidských práv. Tato evropská konvence, přijatá 4. listopadu 1950 v Římě, byla podepsaná většinou evropských států. Dosud však není všemi ratifikovaná. Ratifikovaly ji: Dánsko, Irsko, Island, Lucembursko, Švédsko, Velká Británie, Holandsko, Belgie, Itálie, Rakousko, Malta, Kypr a Německá spolk. republika. Neratifikovala ji dosud Francie. Nyní ji ratifikovalo i Švýcarsko, ovšem se dvěma výjimkami. Nesmíme tuto evropskou konvenci směřovat s Mezinárodní chartou lidských práv, přijatou ale neratifikovanou OSN v r. 1948. Evropská konvence o lidských právech byla připravena v r. 1950 Štrasburským Euroaparátem. Pojednává o právech, svobodách a zákazech. Právo na život, svobodu a bezpečnost, právo na spravedlivý soud, svobodu svědomí, svobodu náboženskou, ochranu osobnosti, manželství, zákaz pronásledování, nelidského zacházení, zákaz otroctví atd. Švýcarsko ratifikovalo letos 2. října celou konvenci mimo dvou článků dodatečného protokolu a to čl. 1 a 4. Tyto dva články nemohlo ratifikovat proto, protože v některých kantonech neexistuje právo na stejnou výchovu děvčat a chlapců, dále v některých obcích není dosud zaveden princip tajných voleb a pro cizí pracovníky nejsou platná všechna lidská práva jako pro švýcarské občany/na př. právo volného pobytu/. Ovšem již samotný přístup ke konvenci je radostným ukazatelem i pro nás, kdož požíváme práva asyly.
- oo Švýcarský názor na inflaci. Promluvil o tomto problému prezident "Schweizerische Kreditanstalt" von Schulthess ve Washingtonu, jako host Tiskového klubu. Bankéř nastínil, že v boji proti inflaci je třeba především se soustředit na zvýšení produktivity práce, dále na šetření obyvatelstva. Výdaje a deficity veřejných orgánů musí být redukovány a to snížením rozpočtů a zvýšením daní. Musí být nalezeny cesty k snížení cen a zastavení růstu mezd, nikoliv však státní kontrolou, nýbrž rozumnou státní politikou. Toto vše musí být nutně řešeno na mezinárodním poli.
- oo VŠÍ ÚCTY a OEDIVU HODNO -NDR biskupové kritizují vládu. V pastýřském listu, který byl nedávno čten v neděli v kostelích NDR, se obracejí biskupové především proti státnímu monopolu ve výchově. Citujeme: "Postoje a činnosti, které donucují k vystoupení z Církve, důsledky, které křesťana odlučují od života Církve, názory proti víře a proti svědomí, které se prohřešují proti lásce k bližnímu a vedou k nenávisti vůči jiným lidem-to vše znemožňuje spolupráci křesťanů." Vzhledem k tomuto monopolnímu světovému názoru ve výchově, školství a kultuře obracejí se biskupové na rodiče a vychovatele a zvláště na mladé křesťany, aby jim řekli povzbuzující slovo a ukázali jim správný směr.
- oo SYNODA v NDR. V drážďanské katedrále měl světící biskup Karl Ebert zahajovací kazání. Vzhledem na svatý rok 1975 vyzýval křesťany k usmíření a zdůraznil, že to není možné bez kříže. Jde o to odložit stranou vlastní mínění, které je často infikováno duchem tohoto světa, a postavit se za Církev a její vedení. Biskup Ebert doporučil upustit od hlučných programů a akcí a volit nenápadnou cestu utrpení, odříkání a modlitby. Také se obrátil proti planým heslům o míru, spravedlnosti a svobodě a novému sociálnímu řádu. Jedině s Kristem se můžeme dostat blíže k těmto ideálům, jedině Kristus může smířit svět s Bohem.
- oo TŘI SOVĚTŠTÍ FILMAŘI, F. Andel-Kamov, A. Suslov, a L. Chan zahájili 18. listopadu pětidenní hladovku na protest proti tomu, že jim úřady zamítly žádost o vystěhovalecká víza. První dva protestovali již stejným způsobem koncem října; říjnová hladovka se časově kryla s mezinárodním filmovým festivalem v San Franciscu, listopadová s festivalem v Londýně.



- 00 Podle Laovy teorie je v jaderné potenciál pouze jedným z vojenských faktorů: má spíše odstrašující sílu, kdežto armáda a lidové milice, tedy lidé a nikoliv technika, zůstávají rozhodující v každém válečném střetnutí. Jako příklad osvědčenosti této teorie uvádějí Číňané, nikoli neprávem, konflikt ve Vietnamu.
- 00 LIDÉ, KTERÍ MAJÍ STRACH Z INFARKTU, mohou si klidně dopřát "svůj" šálek černé kávy: podle výzkumu lékaře N. Stockmeiera z kardiologického ústavu v Tutzingu není káva "rizikovým faktorem" pro osoby se sklonem k srdeční mrtvici; naopak, kofein prý má především účinky pozitivní. Stockmeierovy závěry jsou však v rozporu s výzkumy v USA, kde naopak dokazují, že pijáci 1-5 šálků černé kávy denně zvyšují nebezpečí infarktu až o 60%.
- 00 POTĚŠUJÍCÍ ZPRÁVU uveřejnila Světová zdravotnická organizace: pravé neštovice jsou na naší planetě takřka vymýceny. Nejúpornější boj proti této odvěké metle lidstva byl sveden na indickém subkontinentu. K úplnému vymýcení neštovic je ještě třeba asi 300.000 dolarů.
- 00 PŘÁVĚ PŘED DESETI LETY - to už byla sovětsko-čínská ideologická polemika v plném proudu - explodovala první čínská atomová bomba v solné poušti Lob-Nor. Od té doby provedla Čína celkem 16 jaderných pokusů, poslední 17. června 1974. Dnes je čínský jaderný potenciál údajně vyšší co do počtu i účinnosti než francouzský: podle názoru expertů disponuje Peking štěpným materiálem v množství, které by stačilo k výrobě 180-200 vodíkových a atomových pum. Na podzemních odpalovacích rampách je připraveno na sto raket s jadernými hlavicemi o doletu ca 5500 km; mohou tedy zasáhnout i Moskvu. V letech 1970 a 1971 vypustili Číňané dvě umělé družice Země a tím dokázali, že znají tajemství pohonu mezikontinentálních střel.
- 00 ZEMĚLA PANÍ HANA BENEŠOVÁ choť posledního demokraticky zvoleného prezidenta československého státu. V rozloučení podle katolického obřadu, které se konalo ve strašnickém krematoriu v sobotu dne 7. prosince, přišlo na tisíc lidí. Vdysi první dámě republiky, vzácné a statečné ženě, vzdali v uniformách poctu legionáři z první světové války i vojáci západních armád z druhé světové války. Zvěrem smuteční slavnosti zazpíval shromážděný lid státní hymny - na vzdory varhanům, které hrály plnou silou zcela jinou melodii.

Krajané z **WINNIPEGU** si mohou koupit čerstvého, živého

# VÁNOČNÍHO KAPRA

jako každé rok v potravinářství

G I O V A N N E L L I

arktgassee 6 - Telefon 052/221622

Nezapomeňte si kapry laskavě včas PŘEDOBJEDNAT !!